

2. สร้างแบบกระโปรงเบื้องต้นได้ถูกต้อง
3. คำนวณผ้าได้ถูกต้อง

แผนการสอนรายคาบ

คาบที่ 6 เรื่องที่สอน การทำเครื่องหมาย การวางแบบตัดกระโปรงทรงตรง โดยครูมาณี กสิกรอุดมไพศาล

1. จุดประสงค์การสอน

1. ทำเครื่องหมายบนแบบตัดได้ถูกต้อง
2. เพื่อตะเข็บในการเย็บและใส่จำนวนชั้นบนแบบตัดได้ถูกต้อง
3. วางแบบตัดแต่ละชั้นบนผ้าได้อย่างถูกต้องและประหยัดผ้า

2. รายการสอน

1. อธิบายการทำเครื่องหมาย
2. ปฏิบัติการทำเครื่องหมายบนแบบตัด
3. วางแบบตัดบนผ้า
4. เพื่อตะเข็บ
5. ตัดผ้า กดรอย

3. วัสดุอุปกรณ์ หนังสือ และสิ่งที่ต้องเตรียม

1. ดินสอ	6. กรรไกรตัดผ้า, ตัดกระดาษ
2. ไม้บรรทัด	7. สายวัด
3. ผ้าตัดกระโปรงตามที่คำนวณ	8. เข็มหมุด
4. ลูกกลิ้ง	9. ผ้าแข็งทำขอบ
5. กระดาษกดรอย	

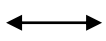
4. ลำดับขั้นการสอน หรือลำดับขั้นการทำงาน

การทำเครื่องหมาย

เมื่อสร้างแบบตัดเรียบร้อยแล้วควรทำเครื่องหมายบนแบบตัด พร้อมทั้งจะวางแบบตัดทุกชั้น เพื่อ
กันลื่น แล้วจึงนำไปวางบนผ้าที่ต้องการจะตัด เครื่องหมายต่างๆ ที่ควรรู้สำหรับช่างเสื้อมีดังนี้

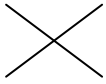
แนวกรนผ้าตามยาว (หมายถึงตามยาวของผู้สวม)

แนวกรนผ้าตามขวาง (หมายถึงตามขวางของผู้สวม)

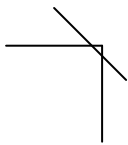
แนวกรนเฉียง (หมายถึงเฉียงของผู้สวม)

สันทบผ้า

เส้นกั้นปลายเกสิด เพื่อให้ไม่ให้เย็บเลยออกไป

บากตามเส้นกลางตัว หรือกลางแขน

การทำเครื่องหมาย เมื่อตัดผ้าเสร็จแล้วก่อนยกแบบตัดออกจากผ้ามีดังนี้

1. เส้นกลางตัวด้านหน้า และด้านหลัง ถ้าเป็นเสื้อไม่มีรอยเปิดทั้งหน้าและหลัง ทำเครื่องหมายแต่พอให้รู้ว่ากลางเสื้ออยู่ที่ใด เพื่อสะดวกในการประกอบเข้ากับชิ้นอื่นๆ เช่น กลางคอหน้า และ กลางคอหลัง ถ้าเป็นเสื้อเปิดหน้า และหลัง ต้องทำเครื่องหมายกลางตัวให้ยาวตลอด

- ตำแหน่งรังคุม
- กึ่งกลางของหัวแขน
- ตำแหน่งของกระเป๋
- ส่วนพิเศษใด ๆ ที่แบบเสื้อบังคับ

วิธีทำเครื่องหมายทำได้ 5 อย่าง ดังนี้ คือ

1. ใช้ลูกกลิ้งกดลงบนกระดาษสี สำหรับครอย (ซึ่งได้กล่าวมาบ้างแล้วในเรื่องเครื่องใช้) วิธีง่ายและสะดวกที่สุด แต่ใช้ไม่ได้เสมอไปกับผ้าทุกชนิด เช่น ผ้าที่มีขนฟู หรือผ้ากำมะหยี่ ต้องลองครอยกับเศษผ้าก่อนว่าต้องกดหนัก เบา เพียงใดและพึงสังเกตว่า

- สีที่กดนั้นจะทำให้ออกได้ต้องขี้น้ำก่อนข้างแรงหรือไม่
- ต้องครอยให้เบาที่สุดมิให้ปรากฏออกมาบนผ้าด้านนอกและไม่ทำรอยบนผ้าด้านนอก

เป็นอันขาด

3. เลือกสีกระดาษให้ใกล้เคียงกับผ้า ให้สีอ่อนกว่าผ้าจะปลอดภัยว่า

2. ใช้จักรเนา ใช้สำหรับผ้าที่เลาะด้ายเนาจักรแล้วไม่เป็นรอยเท่านั้น ผ้าบางชนิด เช่น ผ้าเจอร์ซี่ ผ้าทาฟต้า เนาค้วยจักรไม่ได้

3. ใช้เนาด้วยมือ สำหรับผ้าที่เป็นรอยง่าย ใช้เข็มและด้ายเล็กๆ เบอร์ 8-10 ใช้วิธีเนาไม่เท่ากัน ก้าวยาว ๆ แล้วดึงด้ายเนาออกทันที เมื่อไม่ต้องการใช้แล้ว

4. ใช้ชอล์กสี ช่างเสื้อถ้าใช้วิธีนี้ต้องกลัดเข็มหมุดลงที่จุดสำคัญเสียก่อน จึงใช้บรรทัดตีเส้นด้วยชอล์กสามเหลี่ยมเหลาให้ริมมีเส้นบาง เพื่อให้ได้เส้นที่แหลมคมเสมอ

5. การทำเครื่องหมายแบบช่างเสื้อชาย สำหรับผ้าหนาและครอยไม่เห็น ก่อนจะเลื่อนแบบออกใช้ด้านเนาไปบนผ้าทั้งสองชั้น โดยดึงด้ายไม่ถึง ปล่อยให้เหลือด้ายไว้เป็นห่วงหลวมๆ เป็นจังหวะ ๆ เพื่อให้มีด้ายติดอยู่เท่า ๆ กันสองด้าน เมื่อแยกผ้าสองชั้นออกจากกัน ใช้กรรไกรตัดเส้นด้ายระหว่างกลางของผ้าแต่ละชั้น ก็จะมีรอยด้ายเนาเป็นเส้นแนวเย็บเท่า ๆ กัน

การเย็บตะเข็บ

หลายคนเข้าใจผิดคิดว่า การเย็บตะเข็บมาก ๆ จะมีประโยชน์เมื่อเย็บผิด ตรงกันข้ามทำให้เย็บผิด ตรงกันข้ามทำให้เย็บแล้วไม่สวย เช่น ประกอบสายคอ เข้าวงแขน เมื่อกลับแล้วจะรั้ง สวยสู้ตะเข็บเล็กไม่ได้ฉะนั้น เพื่อความสวยงาม สะดวกและรวดเร็ว ต้องเย็บตะเข็บเท่าที่กำหนดไว้

- 1 ซม. สำหรับตะเข็บปก ตะเข็บเพื่อประกอบสาบ เช่น คอกลม แขนกุด
- 1.5 ซม. สำหรับตะเข็บเอว วงแขนตัวเสื้อ วงแขนเสื้อ
- 2 ซม. สำหรับตะเข็บไหล่
- 2.5 ซม. สำหรับตะเข็บข้างกระโปรง ตะเข็บข้างเสื้อ ตะเข็บใต้ท้องแขน
- 1-4 ซม. สำหรับตะเข็บ ปลายแขนเสื้อ ชายเสื้อ ชายกระโปรงผ้าเฉลียง
- 5-6 ซม. สำหรับตะเข็บ ชายกระโปรงธรรมดา

การวางแบบตัด

การวางแบบตัดและทำเครื่องหมาย ชั้นแรกของการลงมือทำเสื้อจริงก็คือการวางแบบตัดบนผ้า ต้องคลี่ผ้าผืนที่จะตัดบนพื้นราบ หรือโต๊ะตัดที่เรียบเสมอกัน เส้นด้ายทั้งสองทาง ต้องตรงและเรียบด้วยการวางแบบตัดให้ดูเครื่องหมายบอกเส้นด้ายหรือเกรนผ้าในแบบตัด ให้ตรงกับเส้นด้ายบนผืนผ้าด้วย เช่น ผ้ตามยาว ผ้ทางเส้นด้ายยืนขนานกับริมผ้า ผ้ตามขวางทางเส้นด้ายพุ่งขนานกับหน้าผ้า ผ้เฉลียง ถ้าจะให้สวยต้องพับให้เป็นมุม 45 องศา

ตัวเสื้อส่วนมากมักจะวางผ้ตามยาว เพราะทนกว่าและไม่ยืดง่าย การวางผ้ในที่ต่าง ๆ กันทำให้เกิดแบบเสื้อที่ต่างกันด้วย เพราะฉะนั้น เครื่องหมายลูกศรชี้ของเส้นด้ายจำเป็นจะต้องเขียนไว้ในแบบตัดเสมอ เพื่อกันลืมหัดและรวดเร็วเมื่อทำการตัดผ้า

หลักทั่ว ๆ ไปในการวางแบบตัด เมื่อจะวางแบบตัดชิ้นใดชิ้นหนึ่งลงไปต้องตรวจสอบสิ่งเหล่านี้ก่อนคือ

- 1. ทางของเส้นด้ายยืนอยู่ที่ใด
- 2. จะต้องวางสันทบ เพื่อให้ได้ผ้า 2 ชั้น โดยไม่มีตะเข็บหรือไม่

3. จะต้องตัดผ้า 2 ชั้น จากแบบตัดอันเดียวกันหรือไม่ เช่น ปก หรือ ขอบแขน หรือต้องการเพียงชั้นเดียว

การวางแบบตัดบนผ้าให้ปฏิบัติดังนี้

1. วางริมที่กินเนื้อผ้าที่สุด ที่ปลายผ้าหรือชายผ้า เพื่อให้เหลือผ้าที่ติดต่อกัน เช่น ชายกระโปรงวางให้สุดผ้า
2. วางริมตรงของขอบแบบเข้ากับริมตรงของผ้า จะเป็นสันทบหรือริมผ้าก็ตามเช่น สายตัวเสื้อด้านหน้าวางบนริมผ้า กลางตัวเสื้อแผ่นหลังอยู่บนสันทบผ้า
3. ลองวางแบบตัดทุกชิ้นใหญ่ ๆ ก่อนแล้วใช้ชิ้นเล็ก ๆ แทรกตามเนื้อที่ที่เหลือต่อไป
4. ลองวางแบบตัดทุกชิ้นให้ครบเสียก่อนจึงลงมือตัด ให้แน่ใจว่าการวางนั้นประหยัดเนื้อผ้า และได้เส้นด้ายที่ถูกต้องจริง ๆ (คือตรงตามเกรนผ้า)

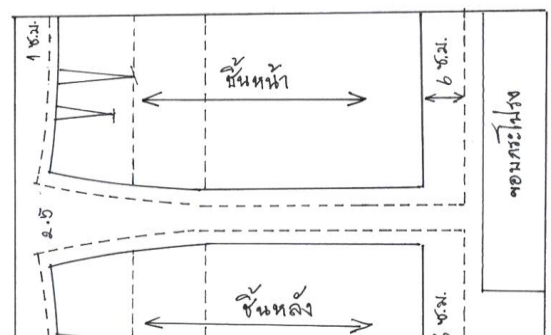
สำหรับผ้าที่ต้องการวางแบบและการตัดเป็นพิเศษ คือ ผ้าลายสอง หรือ ผ้าที่มีลายขึ้นลง ผ้าที่มีลวดลายเป็นกลุ่มอยู่แยกห่างจากกัน ผ้ายา ผ้ายาง ผ้าที่มีขนขึ้น เช่น ผ้ายกมะหยี่ให้ทำดังนี้

1. ผ้าลาย ซึ่งมีลายเล็กจากซ้ายไปขวา หรือ จากขวาไปซ้าย เรียงตามกันต้องวางแบบตัดให้เป็นแนวตามกันไปทั้งตัว
2. ผ้าที่มีลวดลายเป็นกลุ่ม ต้องวางแบบตัดให้ลวดลายผ้าได้ใช้ประโยชน์เต็มที่ที่สุด และบ่อยครั้งที่ตัดผ้าทีละสองชิ้นไม่ได้ ถ้าต้องการให้ลวดลายอยู่ในเฉพาะที่ เช่น กลางอกเสื้อพอดิ
3. ผ้ายา เป็นผ้าที่วางแบบตัดยากที่สุด ในเมื่อต้องการให้แต่ละชิ้นประสานสนิทกันทั้งเส้นด้ายพุ่งด้ายยืน จึงควรระวังพิเศษ
4. ผ้ายาง ถ้าทางเท่ากัน คือ ไม่มีซ้าย ไม่มีขวา ให้วางแบบตัดกลับหัวท้ายกันได้ แต่ถ้าทางไม่เท่ากันก็ต้องวางแบบตัดให้ตามกันหมดทุกชิ้นและต้องทำเครื่องหมายในแบบตัดด้วยกัน จุดไหนตรงกับลายตรงไหน เพื่อให้ลายประสานกันได้สนิท ตะเข็บทุกตะเข็บ เช่น ในเกล็ดต้องพยายามให้ กลืนหายเข้าไปในลายผ้า ลายที่ตัดกันดีกว่าลายที่ไปทางเดียวกัน ไม่ประสานกันสนิท
5. ผ้าที่ตัดด้วยผ้า เกลียง เสื้อบางแบบต้องการตัดด้วยผ้าเกลียง เพื่อให้ตาหรือทางผ้าเกิดเป็นแบบ และทำให้ผ้าตาหรือผ้าทางดูอ่อนสลวยไม่แข็งกระด้าง เหมือนตัดด้วยผ้าตามยาวหรือตามขวาง เมื่อวางแบบตัดต้องให้องศาของผ้าเกลียงเท่ากัน โดยสนิทจึงจะต่อกันได้

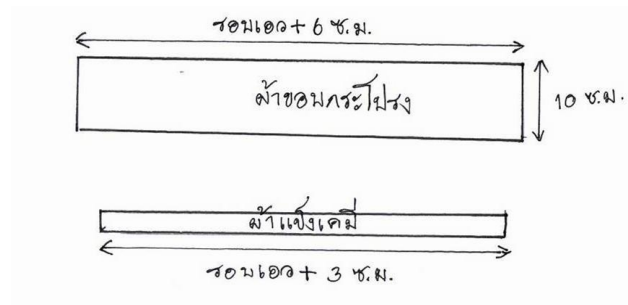
ข้อควรระวัง ผ้าเกลียงยืดง่าย เมื่อตัดแล้วต้องจับด้วยความระมัดระวัง พิถีพิถันเป็นพิเศษ แล้ว ต้องให้ส่วนที่ใช้ตัดด้วยผ้า เกลียงหลวมกว่าปกติเล็กน้อย เมื่อเวลาเคลื่อนไหวจะได้ไม่ยืดง่ายและเสียรูป

การเย็บตะเข็บ

เย็บตะเข็บติดซิปขึ้นหลัง	6 ซม.
ตะเข็บข้าง	2.5 ซม.
เอว	1.5 ซม.
ชายกระโปรง	6 ซม.

การตัดผ้าขอบกระโปรง

5. เกณฑ์ในการประเมิน

1. ใ้คำเครื่องหมายบนแบบตัดครบ และถูกต้อง
2. วางแบบตัดกระโปรงครบถูกต้อง
3. กดรอยครบทุกชิ้นถูกต้อง

แผนการสอนรายคาบ

คาบที่ 7 เรื่องที่สอน การเย็บกระโปรงทรงตรง ตอนที่ 1 โดยครู มาณี กสิกรอุดมไพศาล

1. จุดประสงค์การสอน

1. บอกลำดับขั้นตอนการเย็บประกอบตัวกระโปรงได้อย่างถูกต้อง
2. ใช้เทคนิคการเย็บตามลำดับขั้นตอนได้ถูกต้อง

2. รายการสอน

1. อธิบายลำดับขั้นตอนการเย็บกระโปรง
2. สาธิตลำดับขั้นตอนการเย็บกระโปรง

3. วัสดุอุปกรณ์ หนังสือ และสิ่งที่ต้องเตรียม

1. จักรเย็บผ้า	5. เข็มเนา
2. ด้ายสีเดียวกับผ้า	6. ซิปช่อน 9 นิ้ว สีเดียวกับผ้า
3. กระโปรงที่ตัดไว้	7. เตารีด
4. ด้ายเนา	8. เข็มหมุด

4. ลำดับขั้นตอนการสอน หรือลำดับขั้นตอนการทำงาน

การเย็บประกระโปรง

